

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Vânt de pace

Armistițiul de 28 de zile!

În 17 Decembrie 1917 s'a publicat contractul de armistițiu, încheiat cu două zile mai înainte la Brest Litovsc între delegații Rusiei și între reprezentanții Austro-Ungariei, Germaniei, Turciei și Bulgariei.

Contractul acesta, un act voluminos de *unsprezece articole*, care au văzut lumina zilei pe frontul rusesc și româno-rusesc, dovedește învederat, că situația puterilor centrale este mai priincioasă, din orice punct de vedere, decât a statelor Înțelegerii.

Se face armistițiu «în scop de a aduce pacea durabilă, onorifică pentru toate părțile». Acestea sânt cuvintele, cu care începe memorabilul act dela Brest Litovsc.

Interesante și însemnate sunt toate 11 articolele din contractul acesta, redactat în limba rusească și nemțească. Se permite, de pildă, ca trupele care au început să fie dislocate, să se trimită pe *alte fronturi*. Se asigură pînă, ca trupele dușmane de pe uscat să vină în atingere unele cu altele. Alt articol hotărăște, ca *Persia* să fie evacuată. Căci dacă Persia este țară neutrală, se și cade să se retragă de acolo atât armatele Turciei, cât și ale Rusiei.

Dar cel mai momentuos din toate articolele amintite va fi, fără îndoială, articolul al 9-lea, care cuprinde următoarele: *Părțile, care contractează, au să înceapă îndată după semnarea actului de armistițiu tratativele de pace.*

Va să zică solia, cu atâta dor așteptată, totuși sosește. Căci poporul Rusiei, bătuit în același timp și de mizeriile războiului civil, s'a decis cu voință tare să ne întindă mână de

pace. Și noi am primit mâna aceasta cu prevenirea ce o merită un popor bun, care sângerează din multe rane; am primit-o cu nădejdea, că ne apropiem de înfăptuirea păcii generale.

Rusia, după toate semnele, va încheia cu dușmanii săi o pace cinstită.

Ce înrăurire va produce în țările apusene ieșirea din lupte a valorosului aliat dela nord și a țărișoarei amăgite dela Dunăre?

Curentul împăciuitoare, după toată probabilitatea, are să răpească și pe cei încăpăținați din Franța și Anglia, cari vor trebui să recunoască faptul, că Rusia de astăzi nu mai este țara veche, unde se urmează politica nenorocită de *cucerire* teritorială, ci este un stat nou, care aspiră la respectarea dreptului tuturor popoarelor mari și mărunte.

Dorul de liniște și pace al milioanele va trebui să iasă deasupra năzuințelor acelora, cari vreau să se razime în ajutoarele problematice făgăduite «pentru primăvară» din partea Americii atât de umanitare și de binevoitoare pentru Europa...

Vorbele mari ca «sacral egoism», «dreptul de liberă dispunere de sineși», știe fiecare, că se pot tălmăci în felul cum din întâmplare îți vine mai bine la socoteală. Locul acestor vorbe, compromise tocmai în războiul de acum, trebuie să-l reocupe învățătura omenescă și adevărat creștinească, de care se pare c'am uitat cu desăvârșire: *Nu face altuia ceea ce nu dorești să îți se facă.*

Vântul căldicel ce bate astăzi dela nordul rece, va bate — cine știe — poate în curând și dela sud și vest. Guvernul revoluționar rus este firm hotărât să nu se abată din calea apucată și să-și realizeze programul, care l-a înălțat la putere.

Dacă însă armistițiul nu va aduce pacea generală, ci abia o pace separată, și dacă astfel bolșevicii, cu toată hărnicia lor, nu vor avea gloria de a fi dat lovitura de moarte războiului, totuși pacea separată cu Rusia și România va sluji la aceea, ca încercuirea de fier, menită să ne sugrume, să primească la răsărit o spărtură largă, care însemnează: *mărirea puterii de rezistență a țărilor centrale.*

Armistițiul dela Brest Litovsc nu se va sfârși fără nici o ispravă.

Ajutorarea slujitorilor altarului.

— Din cercuri preoțești. —

În sesiunea actuală a parlamentului ungar s'a prezentat proiectul de lege despre o nouă ajutorare a funcționarilor publici din țară. Din suma de mai multe milioane coroane vor beneficia de ajutoare, în conformitate cu această lege, toți ofițarii. Vor fi împărțiiți și învățătorii noștri confesionali de sprijinul statului.

Preoțimea însă, precum în 1915 așa și acum, este exclusă dela ajutoarele acestea puse în vedere pentru funcționarii publici, cu toate că și preoțimea, întocmai ca învățătorimea, primește ajutor de stat la dotația sa.

Este de prisos să înșirăm neajunșurile și necazurile de care noi, preoțimea, avem parte cu deosebire în timpurile războinice de acum. Ci ne luăm voie să întrebăm: Oare care sunt motivele ce au determinat înaltul guvern, ca la împărțirea ajutoarelor preoțimea să fie lăsată la o parte? Sau poate *stola tradițională* să fie pedecă, pentru care preoțimea să nu primească sprijinire? Se poate oare, ca factorii competenți să nu știe despre

stola minimală a preotului, care și în veacul al 20 lea este remunerat, pentru serviciile sale, cu taxele vechi de 20, 40 fileri, sau 1 coroană, taxe nepotrivite și așa zicând ridicole? Aceasta nu ne vine a crede.

Nu poate apoi forma motiv de a se refuza preoțimii ajutorul nici împrejurarea, că în unele părți ea se bucură de *porțiuni canonice* sau *ecleji*; deoarece eclejiile în lipsă de brațe muncitoare rămân aproape nelucrate, sau și mai adese: venitele acoper abia cheltuielile avute cu întreținerea lucrătorilor, pe cari abia cu o plată dela 6 - 15 cor. la zi îi poți căpăta. Astfel de multe ori nu numai preotul, ci și alți proprietari mici și mari sunt necesități a-și cumpăra bucate pentru trebuințele casnice. Un caz din cele multe: O proprietară cu o moșie de 150 jugăre pământ arător în anul curent a trebuit să ceară dela organele administrative (comisia de recuire) vre o 10 saci de bucate pentru sămănat și pentru trebuințele familiei. Nu mai amintesc de alți proprietari cu 5 până la 20 jugăre de pământ, între cari se numără uneori și preotul. Ori apoi ce să zicem de preoții, cari n'au petec de loc dela biserică?

E adevărat, că și preoțimea a primit adaos de scumpete, pentru haine, în total 500 cor.; dar suma este prea neînsemnată, ca să poți acoperi trebuințele unei familii, ai cărei copii cercetează școalele în orașe, unde astăzi se cere să plătești pentru dâșii 100—120 cor. pe o lună, plus alte cerințe împreunate cu creșterea lor. Acestea toate nu se mai acoper din adaosele familiare ce s'au distribuit.

Luând în cumpănă greutățile noastre, credem că nu se va găsi om cu judecată, să nu considere de justă așteptarea preoțimii de a se împărții

FOIȘOARA.

Material pentru istoria bisericii.

(Fine).

Dar dacă acuzații se provoacă la numărul cel mare de mănăstiri, ca momente ale culturii și civilizațiunii sârbilor de pretutindeni, (Nagy-Szerbia), fie-ne permis să constatăm pe baza datelor oficiale, că astfel de monumente se găsesc și la românii din regatul României, unde sunt în ființă nu mai puțin ca 120 de mănăstiri, în afară de mănăstirile din Bucovina, precum reiese din publicațiunea «Mănăstirile și bisericile din România», de Constantin St. Bilciurescu, tipărită cu cheltuiala și sub auspiciile ministerului cultelor și instrucțiunii publice în București, 1890.

În Transilvania se găseau peste 80 de mănăstiri și schituri, în timpul vechei mitropolii ortodoxe române, până în secolul XVIII, când în urma unirii mitropolitului Atanasiu (1700) cu biserica Romei, mănăstirile ardelenesti, foculare și cetățui de apărare ale ortodoxiei, au fost desființate de puterea statului, pentru a înfrânge rezistența poporului contra unirii, spriginită prin călugării mănăstirilor. Generalul Buccow în 1761 dete ordin pentru nimicirea mănăstirilor din Ardeal, și anume cele de lemn să se ardă, și cele de pe-

tră să se dărâme: «*Monasteria ubique comburrantur lignea; lapidea destructantur*». Ordinul fu executat prin căpitanul suprem al Făgărașului, contele Nicolau Bethlen, la 18 Iunie 1761, nimicindu-se numai în districtul Făgărașului 23 de mănăstiri. (Dr. Augustin Bunea, Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici, p. 231—236. Dr. Ilarion Pușcariu, Documente pentru limbă și istorie, p. 233). Pentru cedarea mănăstirilor, care rămăseră încă nedistruse, împărăteasa Maria Teresia emană decretul din 6 Februarie 1768, dispunând ca pământurile mănăstirilor să se restituie sau proprietarilor, sau iobagilor, sau comunelor, căror aparțineau. Nu scapă de perire nici mănăstirea din Sâmbăta de sus, întemeiată de Constantin Brâncoveanu, principele Țării-Românești, pentru a cărei nimicire cum și pentru strămutarea locuitorilor din jurul ei, se dete ordin special la 11 August 1785: «*Ordinationem Gubernii ... circa abolitionem et totalem demolitionem Monasterii Templique Monasterialis Szombathfalvensis ac incolarum ad proximum Pagum illocationem emanatam*». «*Ordinațiunea guvernului, emanată în cauza desființării și totalei demolări a mănăstirii și a bisericii mănăstirești din Sâmbăta și în cauza așezării locuitorilor de aici în satul vecin*». (Dr. Aug. Bunea, l. c. p. 337). Iată cauza, pentru care reînființata mitropolie ortodoxă română nu are astăzi nici o mănăstire în Ardeal. Dr. Alexics a aflat în arhiva Statului documente referitoare la

următoarele mănăstiri pe teritoriul vechei mitropolii ortodoxe a Transilvaniei: Szombathfalva, Csora, Latzkód, Csongva, Muzsina, Hodák, Ormányes, Bonyásza, Szt.-Márton, Nagy-Nyulos-Csiksor, Szilvás, Szamosujvár, Németi, Balázsháza, Septér, Felek, Morakiáka, Nagy-Ertse, Ördöngösfüzes, Nyikula, Nigierfalva, Gorbó, Ketsed, Petsérszeg, Szántó-Olasz, Csib, Ploszka, Prișzlop și Felső-Szilvás. (Dr. Alexics, Pagini din trecut, p. 3).

Un călugăr din mănăstirea Prislop de lângă Hațeg, surghiunit în Țara-Românească, spune într'o cronică rimată din secolul XVIII, cât de multe mănăstiri erau în Ardeal, și cum prin propaganda unirii au fost toate nimicite, între cari și mănăstirea din Prislop, întemeiată de sf. Nicodim, înainte de a se fi întemeiat mănăstirile Vodița și Tismana etc. Căci aici, în Prislop, zice cronicarul,

Sfântul Nicodim întâi s'a sălășluit,
Și întâi sfântul Nicodim mi-a pus temelie,
Care stă de veacuri multe
Acum de oameni trecute
Mai înainte cu mulți ani
De domnia lui Matei crai.

Dintru acele zile bune și norocite
Multe biserici și mănăstiri sunt zidite,
Prin toată țara românească
Și în toată cea moldovenească,
Și aici în Ardeal sunt multe,
Dintru acea vreme făcute

De Domnii și boerii țării românești,
Și de ai țării moldovenești,
Și atâta de multe sunt,
Cât nu le pot scrie întru acest cuvânt.

Dar că Vlădica cel unit Petru Paul Aron dela Blaj:

«De mânie s'a umplut ca un pardos,
Și asupra cinului preoțesc s'a întors,
Ca de tot să-l prăpădească,
Prin Ardeal să nu se mai găsească:
Mănăstirile cele de peatră le-a surpat,
Schiturilor de lemn joc li-a dat.

(Biserica Ortodoxă Română. București, 1877-78 p. 497-507).

Mănăstirile din Banat însă au scăpat de acest vandalism, pentru că Banatul fiind sub ocupațiunea turcească, care ținu dela 1552 până la 1716, aici n'a putut străbate unirea; de altă parte mănăstirile și toate bisericile gr.-orientale din Banat, prin diploma lui Leopold I din 20 August 1691 se supuseră întâi jurisdicțiunii mitropolitului de Ipec, respective mitropoliei de Carloviț, care primi o nouă organizație ierarhică prin diploma împăratului Leopold din 4 Martie 1695. Singuri acuzații recunosc, că prin decretul împăratului Iosif I. din 1710 nu numai sârbii, ci «toți locuitorii cari mărturiseau credința ortodoxă-răsăriteană, împreună cu episcopii și cu preoții lor de orice rang au devenit neatârători de patriarhul din Ipec, și au fost supuși jurisdicțiunii mitropolitului-patriarh din Car-

de ajutoare din partea statului. Cu atât mai vătos credem, că nu ne va desconsidera guvernul țării, care trebuie să fie ocrotitorul tuturor cetățenilor și tuturor slujbașilor săi. Nici nu putem admite, că preoții să nu fie răsplătiți după merit, când lor este a se mulțumi, în primul rând, punctualitatea și însuflețirea cu care au răspuns bravii noștri ostași la chemare, începând dela mobilizare și până în prezent. Este în vie memorie icona, care ni s'a desfășurat din timpul mobilizării generale, când preoțimea, fără deosebire de lege, de pe amvon a îndemnat cu însuflețire pe cei chemați să-și împlinescă datoria față de tron și patrie, aducând totodată cinste și glorie neamului din care fac parte.

Cum au plecat apoi ai noștri, în sunetul clopotelor dela biserici, cu praporii și cu preoții în frunte, însoțind astfel dela mic la mare pe iubiiții noștri ostași până la marginea hotarului, — acestea sunt fapte care nu se pot da uitării.

În cursul celor trei ani și mai bine de război tot preotul este acel factor, care fără remunerațiile convenite îmbărbătează și mângăie pe obișniții rămași acasă, și în fiecare Duminecă și sârbătoare, la serviciile dumnezeiești, înalță rugăciuni pentru biruința armelor noastre.

Avem neclintită convingere, că cei chemați nu vor lăsa la o parte factorul cel mai important în viața publică a țării și va face parte și slujitorilor altarului de beneficiul pus în vedere din tezaurul public.

Rugăm, în același timp, pe arhierii bisericii române să nu lase în voia întâmplării destinele preoțimei; precum rugăm și pe deputații noștri, să-și ridice glasul la locurile competente și să atragă atențiunea stăpânirii asupra chestiunii, ca în egală măsură să fie ajutamați toți funcționarii publici cu aceleași pregătiri și cu aceleași rosturi sociale.

Pr. Ioan Crăciun.

Deputați congresuali.

În dieceza Caransebeșului sunt aleși deputați *mireni* la congresul național-bisericesc pe noul period de trei ani, 1917—1920, următorii:

1. Valeaboului: *Dr. Virgil Budințian*, medic în Caransebeș.
2. Cercul Lugoș: *Dr. Valeriu Branișce*, publicist în Lugoș.
3. Cercul Făget: *Dr. George Gârda*, avocat în Făget.
4. Cercul Buziaș: *Titu Mărgineanțu*, consilier de finanțe în Timișoara.

5. Cercul Ghilad: *Procopiu Șimian*, învățător în Foeni.

6. Cercul Vârșeț: *Ionel de Mocsonyi*, mare proprietar în Capolnaș.

7. Cercul Iam: *Petru Corcan*, deputat dietal în Budapesta.

8. Cercul Sasca-mont.: *Ioan Cimponeanu*, protopretore în Iam.

9. Cercul Oravița-mont.: *Iosif Brebenar*, ing. silv. sup. în Reșița-mont.

10. Cercul Bocșa-mont.: *Dr. Cornel Petricu*, notar public reg. în Bocșa-mont.

11. Cercul Caransebeș: *Aurel Moaca*, asesor consist. în Caransebeș.

12. Cercul Ohababistra: *Patriciu Drăgălina*, președinte al «Comunității de avere» în Caransebeș.

13. Cercul Teregoa: *Teodor Dragomir*, protonotar orașenesc în Caransebeș.

14. Cercul Domașnea: *Ilie Orzescu*, profesor seminarial în Caransebeș.

15. Cercul Mehadia: *Costantin Burdia*, consilier în Caransebeș.

16. Cercul Prigor: *Iuliu Vuia*, inv. director în pens. în Caransebeș.

17. Cercul Bozovici: *Dr. Mihail Gropșian*, avocat în Oravița-mont.

18. Cercul Biserica-albă: *Dr. Aurel Novac*, avocat în Biserica-albă.

19. Cercul Alibunar: *Ștefan Jianu*, asesor consist. în Caransebeș.

20. Cercul Satul-nou: *Petru Stoica*, director de bancă în Satul-nou.

Deputați congresuali aleși în districtul Consistorului din Oradea-mare sânt următorii:

Din cler: Cercul Oradea-Peștes: *Roman R. Ciorogariu*, vicar episcopesc.

Cercul Tinca-Beliu: *Nicolae Roxin*, protopopul Tinței.

Cercul Beiuș-Vășcău: *Adrian P. Desseanu*, protopopul Vășcăului.

Mireni: Cercul Oradea: *Dr. Aurel Lazar*, avocat fisc. cons., Oradea-mare.

Cercul Peștes: *Dr. Dimitrie Mangra*, adv., Oradea-mare.

Cercul Tinca: *Nicolae Zigre*, secr. mitrop., Sibiu.

Cercul Beliu: *Dr. George Popa*, jude la tabla reg. din Oradea-mare.

Cercul Beiuș: *Dr. Gavril Cosma*, avocat în Beiuș.

Cercul Vășcău: *Desideriu Tempelean*, protopretor în Vășcău.

„Luați toate armele!”

— Predică, rostită în ziua Sfântului Andrei în biserica din Săliște. —

«Luați toate armele lui Dumnezeu, pentruca, întârșiți în totul să puteți sta împotriva în ziua cea grea și toate isprăvindule să fiți întăriți».

(Epist. apost. Pavel c. Efeseni, cap. VI. v. 13).

Iubiți creștini! Sărbătoarea bisericească a zilei de astăzi, ne îmbie fericitul prilej, de-a ne aduce aminte de doi mari apostoli: de *Andrei cel întâi chemat*, apostol al mai multor neamuri, și de arhiepiscopul și mitropolitul nostru *Andrei Baron de Șaguna*. Faptele lor înalte, isvorâte din o puternică și adâncă credință, în marea

de greutate și de suferințe a vremilor de astăzi, sunt pentru cei-ce se năzuiesc să le înțeleagă ca o *mană cerească, singură astăzi în destulă putere de-a mângăia și întări credința și nădejdea sufletelor în Atotputernicul Dumnezeu*, fără de a cărui voce și știință, dupăcum ne învață scriitura, nu se întâmpla nimic pe pământ.

În cursul celor trei ani de zile, în cari învățătorul și Mântuitorul Lumii, Cristos, a aruncat sămânța binecuvântată a dumnezeieștilor sale învățături pe pământ, întărindu-o prin minuni și tămăduiri de boale, pescariul și ucenicul *Andrei*, atât de mult se într'armeză cu — armele lui Dumnezeu cu o *credință neșovăitoare în puterea învățăturilor sfinte*, încât, trimis să propoveduiescă și să răspândească adevăratele credințe creștinești la toate neamurile, își îndeplinește această grea îndatorire, cu cea mai înflăcărată dragoste și putere. Luptă, cu toată încrederea, împotriva învățăturilor păgânești, izbutind să amuțescă pe învățații păgânătății și să înlăture astfel toate piedecile și greutatele începutului. Suferințele și amenințările cele mai grele nu au fost în stare să-l abată din calea credinței adevărate, dela apostolia sfântă luată asupra sa. Numai cununa muceniciei, răstignirea pe cruce, îl desparte pe-o clipă, pentru a-l împreuna eărăși și pe vecie cu învățătorul său în împărăția cerească.

Mulțămită evlavioasei sale mame *Anastasia*, pe piatra unei astfel de credințe neșovăitoare, s'a întârit încă din tinerețe și sufletul marelui arhieru *Andrei Șaguna*, pentruca după îndemnul apostolului Pavel să poată să lupte și să stee împotriva tuturor încercărilor în ziua cea grea, ca toate isprăvindule să rămână întarit.

La venirea sa în Ardeal, starea bisericii și a poporului nostru se asemăna «cu o vale a plângerilor». Șaguna a găsit aci «un popor năcăjit, o turmă părăsită», și-o biserică săracă. Un suflet slab de înger și de credință nici n'ar fi primit cinstea și înălțimea toiașului și-a coroanei episcopiești, ci părăsindu-le ar fi preferat a trăi într'o slujbă de mai puțină însemnătate. Sufletul mare al lui Șaguna însă, împodobit ca și al apostolului Andrei cu toată văpaia și puterea credinței, deși cunoștea prea bine munca uriașă și suferințele ce-l aștepta, n'a desnădăjduit nici decum, ci cu încredere în ajutorul celui Preaînalt, s'a pus pe lucru, necunoscând nici o greutate, care prin muncă strădanică și nepregetată să nu poată fi înlăturată. N'a ajuns însă bine să pornească lucrurile pe căile cele drepte ale unui început de reculegere și propășire sănătoasă, când volbură năprasnică a revoluției din anii 1848—49 s'a deslănțuit asupra patriei noastre. De flacărele ei, pe alocurea destul de vii și de mistuitoare, n'a putut scăpa neatnsă nici puțina avere românească. Sărăcia a devenit și mai mare, poporul și mai împrăștiat, biserica și mai părăsită. Tînărul episcop Șaguna părăsește Sibiu, se refugiază în Moravia, la Olmütz, unde se afla și curtea împărătească. Aci nu se mulțamește a trăi în tihnă, ci ca un preabun părinte poartă cea mai mare grijă credincioșilor înviforați. Șaguna și de aici stăruie cu «vreme și fără de vreme» la curtea împărătească și în cercurile înalte politice, arătând alipirea și credința curată a românilor față de tron și patrie, precum și jertfele multe aduse din partea lor întru apă-

rarea tronului. Toate aceste sbuciumări le rabdă Șaguna, pentru a câștiga pe seama poporului român răsplata cuvenită pentru sângele vărsat: o *soarte mai deamănă mai bună și mai senină*. «Precum purtăm greutatea, așa să gustăm și bunățile», zicea episcopul Șaguna.

Țăria credinței sale, în putere de-a muta până și munții, după cum zice scriitura, îngrijirea ferbinte ce-o purta turmei sale, se vede din cuvintele de mângăiere îndreptate poporului credincios, cu prilejul unei pastorale de Crăciun al anului 1849, când furtuna războiului civil se potolise. Dupăce le arată tot umbrelul și stăruințele sale, nu întârzie a le însufla credința nădejdei și a mântuirii prin următoarele călduroase cuvinte: «Știu, îmi e prea bine cunoscută, iubitorilor, întristăciunea voastră, pentru-că aceasta e și a mea; știu mahnirea voastră, pentru-că aceea e și a mea; știu năcazurile voastre, căci acele sunt și ale mele; știu ostenele voastre, căci acele sunt și ale mele; știu pagubele voastre, căci acele sunt și ale mele; cunosc pricina părăielor voastre de lacrimi, care nu vreau să înceteze, o cunosc prea bine, căci pentru aceea curg și ale mele. Le știu toate acestea, însă *fiu numelui Domnului binecuvântat, de acum și până în veac!* La oaltă ne vâierăm, la oaltă și unul pe altul să ne și mângăiem, încredințându-ne, că nu ne va lăsa Dumnezeu. Nu ne va lăsa! *Ită eu vă spun, că nu ne va lăsa!* Mângăiați-vă, vă zic, mângăiați-vă, pentru-că fericit e bărbatul, care n'a umblat în calea păcătoșilor. Fericit este creștinul, care a ales a fi lăradat în casa Dumnezeului său, mai vătos, decât a locui în lăcașurile păcătoșilor. *Dumnezeu dar și mărire va da! Domnul nu va face lipsiți de bunățile pe cei ce umblă întru nerăutate.*»

Și cuvintele lui s'au îndeplinit întru toate. Dumnezeu nu a părăsit pe evlaviosul și credinciosul popor românesc, n'a lăsat jertfele lui cele mari fără cuvenită răsplată și nu l-a lipsit de înlesnirile mult așteptate. Atât biserica, cât și poporul dobândindu-și drepturi cetățenești, mulțămită stăruințelor încordate ale marelui Șaguna, începu să înainteze și să prospereze. Mulțimea de sate părăsite reinvie din amorțala trecutului. Biserici mărețe și școlile corespunzătoare încep an de an să le împodobescă și să le îngrădească cu lumina învățăturilor. Tot ce avem astăzi, e aproape pe de-a întregul opera nemuritorului Șaguna. El ni-a creat mitropolia, seminarul și școlile dela Brașov și Brad. El a retipărit și prelucrat parte din cărțile sfinte de prin bisericiile noastre, și a pus temelie mai multor fundațiuni, din cari se susține biserica noastră și astăzi.

Ni se cuvine cu tot dreptul să ne aducem aminte și să prăznuim pomenirea lui. Îndeosebi noi, Săliștenii, suntem îndatorați a nu-l uita nici odată, ci tot cu mai multă dragoste și căldură să ne aducem aminte de el și să ne rugăm pentru fericită odihnă a sufletului său, fiindcă a lăsat și pe seama școlii noastre o fundațiune, care astăzi a ajuns la câteva zeci de mii, cu scopul măreț ca cu vremea să se zidească și susțină aici lângă biserica noastră o școală mai înaltă ca cea de astăzi.

Iar în potopul de suferințe, greutate și de nevoi, aduse asupra noastră de cumplitul război al zilelor noastre, unde vom

Teleg. Român, Nr. 136—137 din 1915.

lovi». «A magyarországi keleti orthodox vallásu ősszes lakosság püspökeivel és minden rendű papjával együtt az ipeki patriarchatustól függetlenítették és a karlóczyi patriarcha érsek jurisdikciója alá rendeltették».

Dar în 1690-1700, zic acuzații, mitropolia ortodoxă română a Transilvaniei era încă în picioare, și dacă mănăstirile din Bănat ar fi stat sub jurisdicțiunea ei înainte de 1690 se poate închipui, întreabă dânsii, ca domnitorul să fi știrbit dreptul de proprietate asupra lor? se poate închipui, ca acel stăpânitor puternic să fi despoiat o confesiune *receptă* (?) de cele mai importante și mai valoroase așezăminte ale ei și prin aceasta să fi împedecat în guvernamentul bisericesc și în exercițiul dreptului de dispunere asupra instituțiilor bisericii sale și să fi despoiat cu totul de acest drept pe un cap bisericesc recunoscut și întărit (?) în mod legal, cum era mitropolitul român?... Și se poate închipui, ca biserica să fi suferit această nedreptate fără nici o împotrivire, fără nici o reprezentățiune, fără nici o protestare, jalbă sau petiție, și indiferentă, fără nici un cuvânt să fi asistat la confiscarea celor mai frumoase și mai de valoare instituțiuni ale sale? «Lehetséges-e elképzelni is, — hogy az uralkodó csorbította volna a román orthodox egyház birtokát és jogos tulajdonát, elképzelhető-e, hogy azon hatalmas uralkodó egy országbeli *elismert* (?) vallásfelekezett megfosztotta volna legfontosabb s legértékesebb intézményeitől

és az által törvényesen elismert és megőrsített (?) egyházfőt — az oláh metropolitát — egyháza kormányzatában és egyháza intézményeivel való rendelkezési jogának megfosztotta volna? És lehet-e elképzelni is, hogy az egyház ... ezt minden ellenkezés, minden előterjesztés, minden óvás, tiltakozás, panasz vagy kérelem nélkül elviselte volna és közönyösen, szó nélkül elviselte volna a legszébb és legértékesebb intézményeinek elkobzását?» Și apoi tot ei răspund:

«Intreaga avere bisericească după 1700 a trecut în posesiunea și proprietatea bisericii unite, deci mănăstirile încă n'au putut rămânea în mâna Sârbilor, dacă acelea ar fi fost măcar un moment în posesiunea și sub jurisdicțiunea bisericii gr. orientale române». «Mindem egyházi vagyion 1700 után az unita egyház birtokába és tulajdonába ment át, tehát a zárdák sem maradtak volna szerb kézen, ha azok csak egy percig is a román gör. kel. egyház birtokában és fenhatósága alatt állottak volna».

Concluziunea aceasta ca și premisele ei sunt cu desăvârșire false. Transilvania avea constituțiunea, legile sale și guvernul său separat de țara ungurească. După copul legilor: *Approbatæ et Compilatæ Constitutiones Transylvaniae*, religiunea ortodoxă nu era recunoscută și recipiată, ci numai tolerată în Transilvania: «Az oláh vagy Görögök sectáján levők, kik pro tempore *szenvetdettnek usque beneplacitum Prin-*

cipum et regnicolarum». «Ceice se țin de *secta valahilor* sau *Grecilor*, cari sunt tolerați temporal, după bună *plăcere a principilor și a locuitorilor țării*». (App. Comp. P. I. t. 1 a 3). «A minthogy az oláh nationak *vallása is nem a négy recepta religiók közül való*». «Deoarece nici religia nației valahe nu este din cele patru religiuni recepte». (App. Const. P. III t. 53 a 1).

Această stare de tolerare și asupra bisericii ortodoxe se mențin și după Ardealul ajuns sub stăpânirea casei de Habsburg. Abia în dieta ardeleană din a. 1791 religiunea ortodoxă se scoase din starea tolerată și i se dade dreptul de exercițiu liber, prin art. de lege 60. Invederat, că dacă religiunea ortodoxă nu era recunoscută, ea nu avea nici drepturi recunoscute, pentru a căror apărare mitropolii ar fi putut găsi bază și scut în legile statului. Au fost siliți dar să suferă toate nedreptățile și aspirările bisericii ortodoxe în Transilvania.

Față cu legile Transilvaniei, care nu cunosc decât 4 religiuni recepte: cea catolică, luterană, calvină și unitară, împăratul Leopold I dete a se înțelege, că și el numai așa poate ușura starea bisericească și cea politică a Românilor, dacă se vor uni cu una din aceste patru confesiuni. (Dr. Al. Grama, Istoria bisericii românești unite cu Roma, p. 80). De aci porniră tratativele pentru unirea cu biserica Romei sub mitropolitul Teofil (1692-1697), care se

terminară cu pactul unirii încheiat prin mitropolitul Atanasie cu 38 protopopi din Ardeal la 1698 și apoi din nou în sinodul din 1700.

Românii din Ungaria însă nu luară parte și n'au fost reprezentați în sinodul din 1700, și unirea rămase un act încheiat unilateral fără consentimentul întregii obștie a bisericii românești din Ungaria și Transilvania. În Maramăș era până la 1711 un episcop ortodox, Iosif Stoica, care lucra direct și pe față în contra unirii. (Nilles, Symbolae I, p. 268. nota 2. — Dr. Aug. Bunea, Vechile episcopii românești, p. 103-4). Iar românii din Banat se aflau sub stăpânirea turcească, când se organiză la 1695 ierarhia bisericească a Sârbilor în Ungaria, și când în Ardeal se făcu unirea cu biserica Romei. Ei primiră atunci *tacit* jurisdicțiunea ierarhiei sârbești pentru păstrarea credinței ortodoxe, și bisericele cu mănăstirile lor trecură sub administrația ierarhiei sârbești. Mitropolii ortodoxi din Ardeal, ca șefii unei religii tolerate, nu aveau drept de a reclama în contra decretelor împărătești, pentru susținerea jurisdicțiunii lor asupra bisericii ortodoxe a românilor din Banat, iar prin unire mitropolii români perdură titlul de drept asupra ortodoxilor, cât și jurisdicțiunea mitropolitană în general.

putea găsi cuvinte mai puternice de mângâiere și de întărire, ca cele amintite. Cu același glas convingător ne spune și nouă celor de astăzi, «că nu ne va lăsa Dumnezeu», că «Domnul dar și mărirea va da, că Dumnezeu nu va face lipsiți de bunătăți pe cei ce umblă întru nerăutate».

Credința vie și strălucitoare a acestor doi mari Apostoli să ne fie deci îndemn puternic de-a căuta cu orice prilej de sâr-bătoare și de pomenire a «mai marilor noștri, cari ne-au grăit cuvântul lui Dumnezeu», să ne înarmăm cu toate armele lui Dumnezeu, căci numai astfel întăriți vom putea sta împotriva tuturor încercărilor din zilele grele și le vom birui cu ajutorul celui Prea înalt, căruia se cuvine toată cinstea, mulțămirea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul Ioan Popa.

Mersul războiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 17 și 18 Decembrie. Frontul de răsărit: Armistițiu.

Frontul italian: Intre Brenta și Piave, spre sud dela Col Caprile, au căzut în captivitatea noastră alți 40 de soldați. Mai departe spre răsărit s'au prăbușit atacurile dușmane. La Piave lupte de tunuri. Căpitanul Brumowsky a obținut a 27. biruință aeriană.

Budapesta, 19 Decembrie. Frontul răsăritean: Nimic nou.

Frontul italian: Trupele i. și r. ale diviziei 4, de infanterie și ale regimentului de infanterie Nr. 7, cu sprijinul reușit al artileriei, deși timpul nu era favorabil, au atacat spre ost de Brenta pozițiile dușmane dela Cat di Lapre și dela Monte Asolone, și rezistând cu succes contraatacurilor dușmane s'au întins și mai departe pe Monte Asolone. Au căzut în captivitatea noastră 48 de ofițeri și peste două mii de soldați. La ost de Monte Solarolo trupele germane au respins earăș atacuri dușmane.

Șeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 17 Decembrie. Frontul de vest, (în Franța și în Flandra): Grupul de armate al prințului de coroană Rupprecht: Vie activitate artileristică pe țărmul sudic dela Sape și pe unele sectoare spre sud-vest de Cambrai. Pe frontul de sud dela St. Quentin luptă aspră de tunuri și mine.

Grupul de armate al ducelui Albrecht de Würtemberg: Focul de tunuri spre nord dela St. Mihiel și în Sundgau s'a potențat în asemănare cu demineața precedentă.

Frontul de răsărit: Armistițiu.

Frontul macedonean: Intre lacul Doiran și Vardar o companie engleză, după puternică pregătire artileristică, a plecat la atac. Trupele bulgare dela avantposturi au respins atacul dușmanului.

Dela comitat.

La ședința din 20 Decembrie a comitetului municipal al Sibiului, — au participat 36 membri, — dintre cari 11 români și anume: N. Ivan, Dr. Lucian Borcea, Dr. Beu, Dr. I. Stroja, M. Voilean, Lazar Tritean, Dr. V. Preda, prof. D. Comșa, Dumitru Vulcu, notarii Munthiu și Răduțiu.

Intre obiectele puse la ordinea zilei a fost și adresa orașului Cluj, — pentru rectificarea granițelor țării — adresă sprijinită de comitetul permanent al comitatului. La aceasta propunere deputatul Rudolf Brandsch al cercului Sibiu a făcut o declarație, că nu poate adera și vota pentru adresă nici din punct de vedere al statului, nici al intereselor bine pricepute ale poporului sășesc. Dl Brandsch e reprezentantul aceluși grup al sașilor, cari în, că curentul șovinist maghiar în chestii culturale și economice nu are îndreptățire și este mai mult un curent nereal și nesănătos, menit a produce zizanie între diferitele popoare. Nici odată nu a fost mai simțită nevoia de a ne înțelege ca acum în aceste vremi enorm de grele. Români prezenți la rândul lor de sine înțeles, încă nu consimțit cu votarea adresei și prin rostul membrului N. Ivan au făcut și ei următoarea declarație:

Onorată Adunare municipală!

În chestia adresei dela Cluj, susținută prin propunerea comitetului permanent, îmi permit a prezenta în numele membrilor români ai clubului municipal următoarea:

Partea oficială.

Apropiindu-se încheierile anuale, On. Epitropii parohiale prin aceasta sunt solicitate să trimită la *Cassa arhidiecezană* de urgență darea generală de cult (*taxele sidoxiale*) cu asemnată poștală, indicând pe cuponul asemnatei numele comunei, protopresbiteratul și titlul, sub care se trimit banii, ca să se poată face contarea corect.

Consistorul arhidiecezan.

Frontul italian. Intre Brenta și Piave se continuă focul viu în unele sectoare. Trupe austro-ungare au reușit, în întreprinderi norocoase, spre sud dela Col Caprile, să facă câteva sute de prizonieri. Atacurile italiene, pornite împotriva liniilor noastre spre sud dela Monte Fontana Saca, s'au prăbușit.

Berlin, 18 Decembrie. Frontul de vest: În viscol și zăpadă activitate artileristică moderată. În Flandra și la vest de Cambrai s'a potențat spre seară focul. Detașamente de recunoaștere au făcut câțiva prizonieri englezi și francezi: la frontul englez, la nordvest de Pinon, pe malul de răsărit al râului Maas și sudost de Thann.

Frontul italian: Intre Brenta și Piave în multe locuri activitate vie de tunuri. Cătră ost dela Monte Solarolo s'au ocupat părți din pozițiile dușmane.

Berlin, 19 Decembrie. Frontul de apus. Grupul de armate ale prințului de coroană Rupprecht: În unele sectoare ale frontului din Flandra, la malul sudic dela Scarpe, lângă Moevres și Graincourt s'a desfășurat după amezi o vie activitate artileristică.

Grupul de armate al prințului moștenitor german: Un atac îndrăzneț al unui detașament s'a întors dela Ordonnes cu mai mulți francezi captivi.

Aviatorii noștri au aruncat bombe cu bun rezultat asupra orașului Londra, Rams-gate și Margate.

Frontul macedonean: Foc viu pe ambele țărmuri ale Vardarului.

Frontul italian: Violentă luptă de artilerie între Brenta și Piave. După un foc puternic și cu efect, trupe austro-ungare au atacat muntele Asolone și pozițiile italiene apropiate dela nord-vest și nord-ost. Au prins 48 de ofițeri și peste 2000 de soldați. Atacuri italiene la ost de Monte Solarolo n'au izbutit.

Ludendorff.

Declarațiune:

Factorul responsabil pentru afacerile externe ale monarhiei a declarat în Declarațiune, că aderează la pace fără anexiuni și fără despăgubiri, conținând aceste germenele pentru nou război.

Noi, ca element de ordine în viața de stat, ca popor, care am adus, pentru siguranța și integritatea statului, enorme jertfe de sânge și care în acest război ne știm da seama de greutatea vremilor prin care trecem, ținem, că nu putem face altă politică, decât care o face exponentul politicii monarhiei, în conțelegere și cu aprobarea coroanei, și de aceea în interesul păcii grabnice și durabile, — nu putem adera, nici nu putem consimți cu adresa dela Cluj și nici cu propunerea comitetului permanent, de a se face și din partea acestui municipiu asemenea adresă.

Sibiu, 20 Decembrie 1917.

Nicolau Ivan.

Celelalte obiecte s'au primit fără discuții, s'a pensionat protonotarul baron Bedeus, așa, că acum comitatul nostru nu are nici vice-comite, nici protonotar până la adunarea proximă ordinară. În comisiunea administrativă a fost ales cu toate voturile dintre români N. Ivan, iar în comitetul central electoral cu aclamație Dr. Octavian Russu.

Chestia îngrijirii copiilor mici, lăptători, și a mameilor lăuse a fost singurul obiect de căpetenie, și asupra acestor chestii vom reveni.

Raportor.

Tratatul de pace dela Brest Litovsc.

Plecarea contelui Czernin. Reprezentantul Austro-Ungariei la tratativele dela Brest Litovsc este ministrul de externe, contele Czernin, care a plecat acolo Miercuri în 19 Decembrie. În suita sa se găsesc: Dr. Gustav Gratz, șef de secție în ministerul de externe; miniștri plenipotențiați baronul Mittag și Dr. Wiesner, baronul Andrian, cuntele Colloredo și baronul Gautsch, secretar de legație.

Contele Czernin s'a oprit Joi în 19 l. c. la Berlin, pentru a pleca împreună cu secretarul de stat al Germaniei, Kühlmann, la tratativele de pace.

Și România. Ziarul Daily News scrie: Consulul român dela Londra, prin mijlocirea unei puteri neutrale, a comunicat guvernului rusesc al lui Lenin, că România va începe tratativele de pace în 2 Ianuarie 1918.

Bulgaria. Guvernul bulgar a încredințat pe ministrul său plenipotențiat și consul bulgar dela Budapesta, Ivan Stoianovici, să participe la desbaterile dela Brest Litovsc ca delegat împreună cu ceilalți imputerniciți ai Bulgariei.

Declarațiile prim-ministrului austriac. La întrebarea făcută în camera austriacă, despre îmbunătățirea raporturilor de alimentare ale monarhiei prin produse aduse din Rusia, ministrul președinte Seidler a declarat, că după contractul de armistițiu se permite pe toate locurile de comunicare ale frontului să se vândă sau să se schimbe lucruri de trebuință pentru trai. Amănuntele se vor stabili prin o comisiune mixtă, care se va întruni la Petrograd.

Ziare engleze află, că în unele părți de pe frontul rusesc germanii au început schimbul articolelor de industrie date pentru produse agricole.

NOUȚĂȚI.

Știre personală. Înalt Prea Sfinția Sa arhiepiscopul și mitropolitul Vasilie Mangra, a plecat cu trenul de azi demineața la Budapesta.

Știre din redacție. Domnul Teodor Victor Păcățian, după o lungă și neobosită activitate de mai mulți ani ca redactor responsabil la *Telegraful Român*, cu ziua de 5/18 Decembrie 1917 se retrage din redacția acestui ziar.

Pausă de patru săptămâni. Se anunță din Viena, că membrii delegațiunii s'au napoiat ieri, Joi, la Budapesta. Sesiunea delegațiunilor se va întruni din nou peste patru săptămâni.

Consiliu de coroană. În Viena s'a ținut în 14 l. c. un consiliu de coroană sub prezidenția Monarhului și în prezența prim-miniștrilor Dr Seidler și Dr. Wekerle, a ministrului de război Stöger-Steiner, a șefului de stat major baronul Arz, precum și a mai multor miniștri de resort austriaci și ungari. Consiliul s'a ocupat, după informațiunile ziarelor din capitală, mai ales cu chestiunea alimentării publice și cu probleme de economie. Guvernul ungar a declarat, că din Ungaria se vor transporta în Austria alimente, pe cât se va putea; în schimb guvernul austriac a promis, să satisfacă dorințele ungare.

Peste cinci miliarde. Se anunță din Viena: Semnările la al șaptelea împrumut austriac de război s'au terminat și, după socotelile de până acum, au dat un rezultat de 5 miliarde și 800 milioane de coroane.

Dela școlălele române din Brașov. Se anunță din Brașov: În ședința din urmă a delegațiunilor școlare s'a luat prin dl Matei Voileanu, asesor consistorial, jurământul dlui Gheorghe Chelariu, ales director al școlălelor medii ort. rom. din Brașov, și jurământul nou aleșilor profesori Fabiu Sânjoan la gimnaziu și Dante Gherman la școlălele comerciale.

Autonomia catolică. Proiectul de lege privitor la autonomia catolică se va înainta camerei ungare astăzi, Vineri. Se va și lua fără întârziere în desbatere.

Deputat congresual. În cercul Petrovaselo din dieceza Caransebeșului, este ales deputat congresual din cler P. C. S. părintele protosincol Dr. Iosif Tr. Badescu.

Contribuții și mulțumită. Ca rescum-părare a zilei onomastice cu prilejul zilei sftului Nicolae au binevoit a contribui în favorul «Popului de Crăciun» al elevilor orfani și săraci dela școlălele centrale elem. gr. or. română din Sibiu următorii domni: Nicolau Ivan, as. cons. 10 cor. Nicolae Bălan prof. sem. 20 cor., Dr. Nicolae Regman, rev școl. 10 cor. Primească prea stimații donatori cea mai călduroasă mulțumită și pe această cale. *Diracția școlălele.*

Urcarea abonamentului. Nu numai ziarele străine, ci și ale noastre românești sânt necesitate să-și urce prețul abonamentului. «Foia Poporului Român» din Budapesta și stabilește prețul foii cu 36 de coroane pe an începând cu 1 Ianuarie 1918. «Ne-am ruina, — zic confratii, — dacă am lăsa mai departe prețul de abonament la 28 coroane pe an».

Contribuții. Dna Luiza Klein contribuie pentru soldații noștri din captivitate rusească 20 coroane. *Reuniunile de femei* din Sibiu au destinat banii adunați în cutiile cofetărilor Frenț și Statin pentru familiile soldaților înrolați. Au mai contribuit: Profesorul Hans Hermann 451 coroane, profitul net al expoziției sale de tablouri, pentru sibienni păgubiți în război, cizmarul Fritz Bortmes 6 cor. pe seama soldaților orbiți în campanie. Pentru toate aceste contribuții mulțumește: Magistratul sibian, secția afacerilor de săraci.

Brest-Litovsc. Cetatea dela Brest-Litovsc, unde se urmează astăzi tratativele între reprezentanții puterilor centrale și delegații guvernului bolșevic, a fost cucerită în 26 August 1915 prin trupe germane și austro-ungare. Cetatea e situată pe malul drept al râului Bug. La depărtare de doi kilometri dela cetate se află orașul Brest-Litovsc, cu o sută de mii de locuitori, cari se ocupă în deosebi cu fabricarea de tutun și cu comerțul de bucate, lemne, cânepă și mătăsă. Orașul a suferit mult în război: rușii, la retragerea din 1915, i-au dat foc.

Ajutoare pentru ofițeri și urmașii lor. Din fondul «Alexandru Szurmay» se dau ajutoare pe seama ofițerilor, preoților militari și funcționarilor militari: dela honvezi, gloate și jandarmerie, dacă sânt invalizi din război și de prezent nu se află în serviciu activ militar. Ajutoare se dau și văduvelor și orfanilor rămași după astfel de persoane, care au căzut ca eroi, sau au murit în urma ranelor, boalelor sau strapațelor din război. Petițiile, adresate ministrului r. u. de honvezi, se înaintează la primăria comunei, unde locuște persoana interesată. Informații mai de aproape se dau și la magistratul sibian.

Teatru cinematograf. La cinematograful *Apollo*, în Strada ScheWis, se reprezintă Sâmbătă comedia: *Copilul nimănui*. Marți în 25 Decembrie se dă o piesă în primul rol cu *Henny Porten*.

Nr. 1528/1917.

CONCURS.

Comitetul «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» publică concurs pentru o bursă de K 100 (o sută coroane) anual din «Fondul Avram Iancu», destinată pentru tineri români dela școlăle secundare.

Petițiile se vor adresa comitetului central al «Asociațiunii» în Sibiu—Nagyszeben, strada Șaguna Nr. 6, până la 15 Ianuarie n. 1918, împreună cu următoarele acuze în original sau copie legalizată:

- a) certificat de botez;
  - b) certificat școlar de pe anul școl. 1916/17 și certificat, prin care să se adeverească, că petentul frecventează școlălele acum;
  - c) atestat de paupertate.
- Sibiu, din ședința comitetului «Asociațiunii», ținută în 15 Decembrie 1917.
- A. Bârseanu,   Romul Simu,
prezident.   secretar supl.

Știri ultime.

Budapesta, 20 Decembrie. (Oficial): Frontul răsăritean: Armistițiu.

Frontul italian: Pe timp senin activitate vie de ambele părți. Atacurile dușmane îndreptate contra pozițiilor noastre nouă pe Monte Pertica le-am respins. Numărul prizonierilor, începând din 11 l. c. până acum, este 8150 soldați și 270 ofițeri, între cari 7 dela statul major.

Pályázati Hirdetmény.

Szebenvármegye nagyszabeni járás Mók községben megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat a kik ezen állást elnyerni ohajtják hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeket hozzám f. hó 27. napjának d. e. 12 óráig adják be, mert később érkezőket elfogadni nem fogom.

Az állás javadalmazása.

1. Törzsfizetés.
2. Természeti lakás.
3. 120 K. utiátalány.
4. A vármegyei szabályrendelettel megállapított magánmunkálatokért járó díjak.

Nagyszabon, 1917. évi december hó 15-én.

A járási főszolgabíró:
Haner.

Nr. 429/1917

(271) 1-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh din Săniacab de Murás, parohie de clasa a III-a din protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt acele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite în ordine se vor substerne în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții se vor prezenta cu previa în-cuviințare a subsemnatului în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a celebra, cu-vânta și a face cunoștința poporului.

Turda, 20 Iunie 1917.

Oficiul protopresbiteral ort. român.

Iovian Murășianu,
protopop.

Nr. 297/1917

(265) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Luca Botean în parohia de clasa III Geoagiu de Jos-Joseni, tractul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sunt: jumătate din venitele stolare fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat, cu observarea că ori-ce serviciu în și afară de biserică capelanul nu poate să-vârși fără prealabila încuviințare a parohului.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, iar reflectanții să se prezinte în parohie cu prealabila știre a protopopului spre a se face cunoștința poporului.

Geoagiu-Algyógy, la 10/23 Octombrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici,
protopresbiter.

Concurs.

Pentru compunerea unui manual din Istoria bisericească pentru institutele teologice ortodoxe-române din patrie, «Comisiunea administrativă a tipografiei arhidiecezane», publică concurs cu următoarele condițiuni:

1. Editura manualului o primește Comisiunea, iar autorului i se va da remunerație conform acordului, după coala tipărită.

2. Lucrarea este a se prezenta Comisiunei până la 1 Iulie 1919.

3. Autorii, în comitiva prin care își vor prezenta lucrarea, au să indice condițiile pe lângă cari sunt aplicați a da manualul în editura Comisiunei.

4. Lucrarea să fie scrisă legibil, fără corecturi, în formă de quart, și numai pe o față a hârtiei.

Nagyszabon (Sibiu), din ședința comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane, ținută la 24 Noemvrie 1917.

Comisiunea administrativă
a „Tipografiei arhidiecezane“.

Primesc toate felurile de reparaturi la oroloage și mașine de scris,

cu prețurile cele mai moderate. Fășii colorate (Farbbänder) pentru mașine de scris se găesc totdeauna în deposit.

F. Schneider,

în Sibiu, Palatul Consistorial,
pe Promenada Bretter.

In editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă**bisericii catolice și apostolice de răsărit**

revăzută la însărcinarea comisiunei, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu.**

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „*Τὰ συμβολικά βιβλία*“. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața“ revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea“ arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: Rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeu“, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în culoare roșie și vânătă cu **40 fileri.**

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Prețurilor profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte cores-punzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale ori cărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din război, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut:

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeu“ etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciuni înainte de împărtășirea cu s. cuminicătură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminicătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri.**

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszabon:

Calendarul arhidiecezan pe anul 1918

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Putere și iscusință, povestire indiușătoare din vremea împăraților dela Roma. Domnitorul nostru Carol IV. La moartea lui Titu Maiorescu. Scăpat din mâinile rușilor, întâmplări din război, spuse de Aurel Crenian. Unul care promite, însemnări despre poetul G. B. dela «Drapelul». Tatăl orfanilor, o aleasă povestire. Fluierul lui Pinte, din popor, cu versuri frumoase de St. O. Iosif. Cartea ursitei, fapt cu învățătură. Despre poame. Păstrarea sănătății, povești prețioase. Pentru economi: despre nutrețuri potrivite, câteva boale de animale ș. a. Pedepsirile copiilor, sfaturi de trebuință neapărată pentru părinți. Gânduri, ghicitori, glume ș. a.

Calendarul arhidiecezan pe 1918 este împodobit și cu șapte chipuri interesante din război, și adevă: Profesorii dela gimnaziul gr.-or. român din Brașov, căzuți în război: Al. Bogdan, V. Micula și D. Nistor; apoi: adăposturi de trupe austro-ungare; mitralieră în poziție, și figuri de albanezi dela Scutari. — In celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii, Casele domnitoare, tarifele nouă de poștă și de timbre, însemnarea târgurilor, aranjate după alfabet și luni. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane despre depositul de cărți bisericești, școlare, regulamente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu Șematismul bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu evidența pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catehești și învățători, și o altă ediție, fără șematism.

Șematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor. plus portpostal 20 fil. Atât librărilor, cât și particularilor, pentru desfacere se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism **2 Coroane** plus portpostal **20 fileri.**
„ fără „ **1 Cor. 20 fil.** „ „ **20 „**

: : : Cu trimitere recomandată portpostal 40 fileri. : : :

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16-36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszabon.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. **2.50**, legat cor. **3.—**, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** din Nagyszabon—Sibiu:

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor

de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decusul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 Cor.** plus **50 fil.** porto, recomandat.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Însemnările unui trecător. Crâmpeie din sbucimările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

Vânzare de lemne de foc.

Vând și furnizez prompt **lemne de fag**, calitatea primă, și producție proprie, în cantități mari și mici,

cu prețurile zilei.

Certificate de furnizare am la îndemână.

Prenotări se pot face în Sibiu la:

Kincs Samuné
Strada Turnschul Nr. 15.

și

Lieblich Jenő
Strada Gușterii Nr. 56.

Salamon Sámuel,

1-12 (270) producător și vânzător de lemne în **Aranyosgyéres.**